

ความสำคัญของนิทานชุดจ่าง กวีง์ในบริบทของเวียดนามปัจจุบัน

แม้ว่านิทานตลกเจ้าปัญญาชุดจ่าง กวีง์ ได้แพร่หลายมาตั้งแต่ครั้งคริสต์ศตวรรษที่ 18 แล้วนั้น ในปัจจุบันยังคงมีการกล่าวถึง และตีพิมพ์นิทานชุดนี้อยู่เสมอ รวมถึงการถ่ายทอดเนื้อหาของวรรณกรรมชุดนี้ในรูปแบบการ์ตูน เพื่อส่งเสริม และเผยแพร่ให้เยาวชนเข้าใจเรื่องง่ายขึ้น การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจ่าง กวีง์นั้น มีนักวิชาการกลุ่มต่าง ๆ ศึกษา นิทานชุดนี้ ในแง่มุมที่ต่างกันไปตามเหตุผลที่ตนเชื่อถือ นักวิชาการกลุ่มหนึ่งได้นำชีวิตของ จ่าง กวีง์ ไปเชื่อมโยงกับประวัติของนักปราชญ์ผู้หนึ่งซึ่งมีตัวตนจริง และเชื่อว่าอยู่ในยุคสมัย เดียวกันกับที่นิทานเรื่องนี้เกิดขึ้น ทำให้จังหวัดบ้านเกิดของนักปราชญ์ผู้นี้ ได้รับการยกย่อง และกล่าวขานถึง กระทั่งมีการจัดงานประเพณีขึ้นเป็นประจำทุกปี อีกทั้งการนำคุณสมบัติ ของจ่าง ไปเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนต่าง ๆ ในภาษาเวียดนาม เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นว่า นิทานชุดจ่าง กวีง์ยังคงมีชีวิต และมีพื้นที่อยู่ในสังคมเวียดนามปัจจุบัน

5.1 การตีพิมพ์นิทานชุดจ่าง กวีง์ จากอดีตจวบจนปัจจุบัน

นิทานชุดจ่าง กวีง์ ได้รับการตีพิมพ์เป็นตัวอักษรก๊วก หงือ (ตัวอักษรประจำชาติ เวียดนามที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน) ตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช 1866¹ โดย เจือง หวิง ก็ (Trương Vĩnh Ký) ในหัวข้อ เรื่องของท่าน กัง กวีง์ (Chuyện ông Cống Quỳnh) ในหนังสือ เรื่อง เล่าในอดีต² (Chuyện đời xưa) ซึ่งในอีกสองปีถัดมาเรื่องนี้ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์อีก ครั้งในหนังสือ เรื่องเล่าในอดีต คัดสรรเฉพาะเรื่องดีและมีประโยชน์³ (Chuyện đời xưa lựa chọn lấy những chuyện hay và có ích) ในขณะนั้นผู้เขียนยังไม่จัดให้เรื่อง นี้อยู่ในนิทานประเภท เรื่อง จ่าง แต่จัดให้เป็นเรื่องของท่าน กัง กวีง์ หรือกล่าวอีกทางหนึ่งคือ จัดให้นิทานเรื่องนี้เป็นชีวประวัติของบุคคลสำคัญบุคคลหนึ่งในอดีต ซึ่งได้จัดพิมพ์ร่วมกับ

¹ Thạch Phương, Nguyễn Chí Bến, Mai Hương, Kho tàng truyện Trạng Việt Nam, (Hà Nội: NXB. Khoa Học Xã Hội, 1995), trang 16.

² Trương Vĩnh Ký, Chuyện đời xưa, ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 1866.

³ Trương Vĩnh Ký, Chuyện đời xưa lựa chọn lấy những chuyện hay và có ích, Bản in Nhà hàng Aug-Bock, 1888.

นิทานเรื่องตลก นิทานเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้คน ตำนาน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า แรกเริ่มเมื่อ เจือง หวิง ก็ บันทึกนิทานเรื่องนี้โดยใช้ภาษา ก๊วก หงื่อ และตีพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งได้รับการ สนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลฝรั่งเศส เพียงเพื่อตีความสนใจประชาชนไปสู่ความบันเทิง โดยยังไม่มีใครพิจารณาเนื้อหาของนิทานอย่างจริงจังว่ามีนัยยะทางการเมือง และสังคม เคลือบแฝงอยู่ แต่การกระทำของ เจือง หวิง ก็ อาจเทียบไม่ได้กับการที่ *พี่น้องตระกูลกริมม์* สนใจศึกษาและเก็บรวบรวมนิทานเพราะมีอุดมคติและมีแนวความคิดแบบจินตนิมิตว่า นิทานพื้นบ้านสะท้อนให้เห็นชีวิตจิตใจของชาวบ้าน ภาษาพื้นบ้าน ภาษาถิ่น ตัวเอกในนิทาน ประเภทนิทานวีรบุรุษและในมหากาพย์ คือ *วีรบุรุษของกลุ่ม*⁴ ในที่นี้อาจเปรียบเทียบได้กับ กวีง ซึ่งเป็นตัวละครเอกที่จัดได้ว่าเป็นประชาชนคนหนึ่งได้รับการยกย่อง สรรเสริญจากทุกคนในกลุ่มประชาชน กระทั่งเรียกได้ว่าเป็น *วีรบุรุษทางวัฒนธรรม* (cultural hero) ผู้หนึ่ง ของตนในทางคติชน

ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ท่ามกลางกระแสของวัฒนธรรมแห่งชาติ* นิทานชุดจ่าง กวีง ยังมีพื้นที่ที่กล่าวถึงในแวดวงคติชนวิทยา ตั้งแต่ครั้งนั้นจวบจนปัจจุบัน ปีคริสต์ศักราช 1922 เหงเวียน วัน หรือก (Nguyễn Văn Ngọc) ได้รวบรวมนิทานเรื่องนี้ไว้ใน *เรื่องเล่า จ่าง กวีง* (Chuyện Trạng Quỳnh หรือ Truyện Trạng Quỳnh) ตีพิมพ์ด้วยตัวอักษร ก๊วก หงื่อ เผยแพร่ไปทั่วดินแดนภาคเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองฮานอย ทำให้นิทานชุดนี้ เป็นที่รู้จักทั่วทั่วประเทศ โดยเริ่มต้นจากภาคใต้ ภาคกลาง และภาคเหนือ กระทั่งปลาย คริสต์ศตวรรษที่ 20 นิทานเรื่องนี้ได้ตีพิมพ์เกินกว่า 20 ครั้ง ในแต่ละครั้งพิมพ์จำนวน 20,000 เล่ม อาจเป็นการรวมอยู่กับนิทานเรื่องจ่าง เล็น (Trạng Lợn) เช่น ฉบับของ เหงียน วัน ฟู (Nguyễn Văn Phú) สำนักพิมพ์ มิง ด๊ก (Minh Đức) ปีคริสต์ศักราช 1957 การรวมอยู่กับนิทานเรื่อง เสียน โบท (Xiển Bột) โดย จ่อง เหงเวียน (Trọng Nguyễn) สำนักพิมพ์ โต่ง นาย (Đông Nai) ปีคริสต์ศักราช 1982 เรื่อง ท่านขุนนางจ่าง กวีง (Ông cháu Trạng Quỳnh) โดย เบียน ห่า (Biên Hà) สำนักพิมพ์ ซง เบ๊ (Sông Bé) ปี คริสต์ศักราช 1987 เป็นต้น

⁴ วรรณ วิบูลย์สวัสดิ์ แอนเดอร์สัน, *คติชนวิทยาและวิถีชีวิตพื้นบ้าน* ใน *พื้นถิ่น พื้นฐาน : มิติใหม่ของคติชนวิทยาและ วิถีชีวิตสามัญ ของ พื้นบ้าน พื้นเมือง* (กรุงเทพฯ: ศิลปวัฒนธรรม, 2531), หน้า 27.

* ...theo dòng chảy của văn hóa dân tộc, chuyện Trạng Quỳnh theo bước chân của những lưu dân đi mở đất đã có mặt trên đất Đông Nai từ thế kỷ XIX... (Thạch Phương, Nguyễn Chí Bền và Mai Hương *Kho tàng truyện Trạng Việt Nam*. (Hà Nội: NXB. Khoa Học Xã Hội, 1995), trang 17.)

ในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 20 หนังสือจำนวนมากที่กล่าวถึงเรื่องเล่าทางคติชนวิทยาได้รับการตีพิมพ์อย่างมากมาย ในจำนวนนี้มีนิทานชุดจ่าง กวี้งปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่อง เช่น เรื่องตลกทางคติชน⁵ (Truyện cười dân gian) วรรณกรรมชีวิตประวัติเวียดนาม⁶ (Giai thoại văn học Việt Nam) เสียงหัวเราะทางคติชนของเวียดนาม⁷ (Tiếng cười dân gian Việt Nam) เสียงหัวเราะจากคนในอดีต⁸ (Chuyện cười cổ nhân) ชีวิตประวัติวรรณคดีคติชนของเวียดนาม⁹ (Giai thoại văn học dân gian Việt Nam) ชีวิตประวัติเมืองทั้งลอง¹⁰ (Giai thoại Thăng Long) เรื่องจ่าง ของเวียดนาม¹¹ (Truyện trạng Việt Nam) เรื่องตลกจ่างของเวียดนาม¹² (Truyện Trạng cười Việt Nam) เรื่องตลกจ่างของเวียดนาม¹³ (Truyện trạng cười Việt Nam) รวบรวมวรรณกรรมคติชนเวียดนามเรื่องจ่าง กวี้ง¹⁴ (Kho tàng Văn học dân gian Việt Nam Truyện Trạng Quỳnh)

ในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 20 นี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงปีคริสต์ศักราชที่ 1986 รัฐบาลของประเทศเวียดนาม เข้ามามีบทบาทในการตีพิมพ์หนังสือ โดยเป็นผู้ออกทุนพิมพ์หนังสือ เพื่อปรับปรุงความคิดและอุดมการณ์ของคนในสังคมให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูป

⁵ Nguyễn Hồng Phong, *Truyện cười dân gian*, (Hà Nội: Nxb Văn Học, 1964).

⁶ Hoàng Ngọc Phách, Kiều Thu Hoạch, *Giai thoại văn học Việt Nam*, (Hà Nội: Nxb. Văn Học, 1965).

⁷ Trương Chính, Phong Châu, *Tiếng cười dân gian Việt Nam*, (Hà Nội: Nxb. Khoa học xã hội, 1979).

⁸ Vương Hồng Sển, *Chuyện cười cổ nhân*, (Sài Gòn: Việt Hương, 1972).

⁹ (Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam, 1986)

¹⁰ Vũ Ngọc Khánh, Đỗ Thị Hào, *Giai thoại Thăng Long*, (Hà Nội: Nxb. Hà Nội, 1987).

¹¹ Vũ Ngọc Khánh, *Truyện trạng Việt Nam*, (Thanh Hóa; Nxb Thanh Hóa, 1988).

¹² Trương Sĩ Hùng, Nguyễn Đức Hiền và Đào Văn Tiến, *Truyện Trạng cười Việt Nam*, (Hà Nội; Nxb Văn học, 1991).

¹³ Hoàng Văn Trụ và Đặng Văn Lung, *Truyện trạng cười Việt Nam*, (Hà Nội; Nxb Văn học, 1991).

¹⁴ Vũ Văn Đáng, *Kho tàng Văn học dân gian Việt Nam Truyện Trạng Quỳnh*, (Đà Nẵng; NXB Đà Nẵng, 1999).

ประเทศ ที่เรียกว่า “นโยบาย โดย เม้ย” (Đổi mới) รัฐบาลทำให้ประชาชนรับรู้นโยบายของ รัฐ ทั้งโดยภาพรวมของสังคม และเฉพาะเจาะจงในตัวบุคคลแต่ละคน เพื่อนำไปสู่สังคมใน อุดมคติ และพลเมืองที่ดีของประเทศ ดังนั้น การที่นิทานชุดจ่าง กว๊ิง ได้รับเลือกให้เป็น วรรณกรรมชุดหนึ่งที่รัฐสนับสนุนให้มีการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง และแพร่หลายให้ประชาชนได้ อ่านอย่างทั่วถึงนั้น แสดงให้เห็นว่านิทานชุดนี้สอดคล้องกับการพัฒนาคน และสังคมแห่งรัฐ ชาติเวียดนาม ทั้งในประเด็นเฉพาะบุคคลที่มุ่งส่งเสริมให้คนในสังคมมีแนวคิดไปในทิศทาง เดียวกันกับการต่อสู้กับข้าศึกศัตรูของประเทศ มากกว่าที่จะเน้นในประเด็นระบบสังคม คักตินาแบบเดิม

จากการให้ความสนใจในนิทานชุดนี้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ชาวเวียดนามหันกลับไป สนใจเรื่องของท่านจ่าง ท่านอื่น ๆ ตามมา ซึ่งได้รวบรวม ตีพิมพ์ไว้ในเล่มเดียวกัน เช่น เรื่อง ท่านอ้อ (Truyện ông Ó) เรื่องจ่าง เล็น (Truyện Trạng Lợn) เรื่อง บา ชาย - ตู ซั่วต (Truyện Ba Giai – Tú Xuất) เรื่อง เสียน โบท (Truyện Xiển Bột) หรือเรื่องที่มีตัวละครเป็นท่านจ่าง ที่มีความชำนาญพิเศษเฉพาะทาง เช่น จ่าง อัน (Trạng ăn) จ่าง เหวิด (Trạng Vặt) จ่าง เก่อ (Trạng Cờ) จ่าง จิ่ง (Trạng Trình) จ่าง เขี้ยว (Trạng Khiếu) รวมถึงเรื่องของท่านจ่างของชนกลุ่มต่าง ๆ เช่น จ่าง ตือ เทียน (Trạng Tư Thiên) จ่าง เม่อ โกย (Trạng Mồ Côi) ก่วย (Cuội) ธอ เมิน ชัย (Thơ Mênh Chây) เป็นต้น

จวบจนคริสต์ศตวรรษที่ 21 ในร้านหนังสือในประเทศเวียดนาม หรือแม้แต่คนเร่ขาย หนังสือตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ก็ยังคงพบเห็นหนังสือรวมนิทานทางคติชนของประเทศ เวียดนามหลาย ๆ เรื่อง เช่น รวบรวมวรรณกรรมคติชนเวียดนามเรื่องเกี่ยวกับจ่าง¹⁵ (Kho tàng Văn học dân gian Việt Nam Truyện nói Trạng) งานคัดสรรทาง วรรณกรรมคติชน¹⁶ (Văn học dân gian những tác phẩm chọn lọc) เรื่อง

¹⁵ Nguyễn Giao Cư, Phan Diên Vỹ và Sơn Hà, Kho tàng Văn học dân gian Việt Nam Truyện nói Trạng, (Đà Nẵng: NXB Đà Nẵng, 2001).

¹⁶ Bùi Mạnh Nhị, Hồ Quốc Hùng và Nguyễn Thị Ngọc Diệp. Văn học dân gian những tác phẩm chọn lọc. (TP HCM: NXB Giáo Dục, 2003).

เหงวียน กวี้ง จ่าง กวี้ง นิทานเรื่อง จ่าง กวี้ง¹⁷ (Nguyễn Quỳnh Trạng Quỳnh Truyện Trạng Quỳnh) เรื่องตลกทางคติชนเวียดนาม เรื่องตลกจ่าง¹⁸ (Truyện cười dân gian Việt Nam Trạng Cười) เรื่องจ่างของเวียดนาม¹⁹ (Truyện Trạng Việt Nam) เรื่องตลกชาวบ้านเวียดนาม²⁰ (Tiếng Cười dân gian Việt Nam)

นอกเหนือจากการรวมเล่มไว้กับนิทานเรื่องอื่นแล้ว ในยุคสมัยปัจจุบันพบว่านิทานชุดจ่าง กวี้ง มีการตีพิมพ์แยกเป็นเล่มเฉพาะเรื่อง เช่น นิทานชุดจ่าง กวี้ง ของสำนักพิมพ์วรรณกรรม²¹ รวมถึงการแปรรูปนิทานชุดนี้ นำเสนอผ่านรูปแบบการ์ตูน ในหนังสือ จ่าง กวี้ง ฉบับการ์ตูน²² จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ กิม โด่ง (Nhà Xuất Bản Kim Đồng) เนื้อหาของนิทานเล่มนี้ยังคงยึดคำบรรยายเรื่องเล่าโดย เหงวียน ดี๊ก เหียน (Nguyễn Đức Hiền) และให้ เหงวียน บี๊ก (Nguyễn Bích) เป็นผู้วาดภาพประกอบ ดังจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

หากพิจารณาถึงภาพรวมของนิทานชุดจ่าง กวี้ง จากการรวบรวมตีพิมพ์ใหม่แล้วพบว่า นิทานชุดนี้จะรวมอยู่เป็นส่วนหนึ่งในนิทานตลก ที่มีตัวเอกเป็นคนเจ้าปัญญา การอ่านวรรณกรรมชุดนี้ในกลุ่มคนเวียดนามปัจจุบัน จึงเปลี่ยนไปจากเดิม โดยในปัจจุบันเน้นเรื่องความตลกขบขัน สนุกสนานเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ นิทานชุดจ่าง กวี้งนี้ ได้มีการแปล และตีพิมพ์เป็นภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาฝรั่งเศส เช่นเรื่องชีวิตประวัติของกวี้ง (Histoire de Quỳnh) โดย จี กอร์ดิเย่ (G. Cordier) และ ถู่ย กี๊ (Thuy Ky) ปีคริสต์ศักราช 1925 เรื่อง จ่าง กวี้ง ผู้จบปริญญาเอก

¹⁷ Nguyễn Đức Hiền, *Nguyễn Quỳnh Trạng Quỳnh Truyện Trạng Quỳnh*, (Đà Nẵng: NXB Giáo Dục, 2003).

¹⁸ Nguyễn Trường, *Truyện cười dân gian Việt Nam Trạng Cười*, (Thanh Niên: NXB Thanh Niên, 2004).

¹⁹ Hoàng Khôi và Phan Tiến Giang, *Truyện Trạng Việt Nam*, (Thanh Hóa: NXB, Thanh Hoá, 2005).

²⁰ Trương Chính, và Phong Châu, *Tiếng Cười dân gian Việt Nam*, (Hà Nội: NXB. Lao Động – Xã Hội, 2006).

²¹ Nguyễn Lữ Huy, *Truyện Trạng Quỳnh*, (Hà Nội: NXB Văn Học, 2003).

²² Nguyễn Đức Hiền, *Trạng Quỳnh*, In lần thứ 3 (Hà Nội: NXB Kim Đồng, 2006).

คนแรก (Trang Quynh ou le premier docteur sans co bien) เรื่อง นิทาน 40 เรื่องของจ่าง กวี่ง²³ (40 contes Trang Quynh) โดย เหงวียน ดี๊ก เฮียน (Nguyễn Đức Hiền) แปลเป็นภาษาฝรั่งเศสโดยผู้เขียนเอง ในปีคริสต์ศักราช 2000 และในปีต่อมา ได้แปลนิทานชุดเดียวกันนี้เป็นภาษาอังกฤษ²⁴ โดย เหงวียน ดิ่ง เฟื่อง (Nguyễn Đình Phương) ทั้งสองฉบับตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ เท่ เสี่ย (Thế Giới)

ในกรณีนี้นักวิชาการกลุ่มมาร์กซิสต์ได้วิเคราะห์แนวทางการศึกษาทางคติชนแนววิเคราะห์ชาตินิยม (nationalistic school) ไว้ว่า คติชน คือ การแสดงในทางสร้างสรรค์ของชนชั้นกรรมาชีพ การวิเคราะห์นิทาน โดยเฉพาะเทพนิยายซึ่งส่วนหนึ่งจะมีตัวพระราชอาชญากร พระเอกจน ๆ เป็นคนธรรมดาสามัญเป็นองค์ประกอบอยู่แล้ว ก็ได้รับการนำเอามาตีความว่า นิทานเสนอให้เห็นความแตกต่างระหว่างชนชั้น ซึ่งในที่สุดคนธรรมดา ชนชั้นกรรมาชีพก็ประสบความสำเร็จ²⁵ เนื้อหาของนิทานตลกเจ้าปัญญาชุดจ่าง กวี่งนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาส่วนใหญ่ที่แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างชนชั้น ซึ่งในที่สุด กวี่ง ในฐานะตัวแทนชนชั้นชาวบ้าน เป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ กวี่ง ในฐานะวีรบุรุษทางวัฒนธรรม จึงเป็นบุคคลหนึ่งในตำนานที่เล่าขานสืบต่อกันมา และได้รับการบันทึกไว้เป็นนิทานเพื่อให้ผู้ฟัง / ผู้อ่าน มองเห็นวีรกรรมที่กล้าหาญ และความเฉลียวฉลาดในการต่อสู้กับชนชั้นปกครอง ทั้งที่เป็นชาวเวียดนามเอง และชาวต่างชาติที่เข้ามาปกครองเวียดนามในยุคสมัยหนึ่ง

สายธารที่ยาวนานเกือบ 2 ศตวรรษ ในการรวบรวมตีพิมพ์เรื่องราวเกี่ยวกับจ่าง กวี่ง ดังแสดงไว้ข้างต้นนั้น ทำให้เห็นได้ว่าในสังคมคนเวียดนามยังคงนิยมอ่านเรื่องดังกล่าวนี้อยู่อย่างต่อเนื่อง หนังสือที่ตีพิมพ์นิทานตลกเจ้าปัญญาชุดจ่าง กวี่งในแต่ละเล่ม มีเพียงองค์ประกอบย่อย ๆ บางประการที่แตกต่างกัน ส่วนองค์ประกอบหลักยังคงเหมือนกันในทุกฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนสำคัญที่ถือเป็นหัวใจหลักของเรื่อง รวมถึงคำพูดของกวี่งที่โต้ตอบกับบุคคลต่าง ๆ ภายในเรื่องยังคงสืบทอดไว้เช่นเดิม ถ้อยคำบางประโยค เป็นประโยคที่คนเวียดนามกลุ่มที่ได้ฟัง และได้่านนิทานชุดนี้ท่องจำได้ขึ้นใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยคสุดท้ายของเรื่อง* กล่าวว่

²³ Nguyen Duc Hien, 40 Contes Trang Quynh, (Hanoi: The Gioi, 2000).

²⁴ Nguyen Duc Hien, Nguyen Dinh Phuong trans., 40 Tales About Trang Quynh, (Hanoi: The Gioi, 2001).

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 27 - 28.

* ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ชาวฮานอย เมื่อ เดือนมีนาคม 2550

Trạng chết Chúa cũng bằng hà

Dưa gang đở đít thì cà đở tròn²⁶

จ่างตาย เจ้านายก็วายชนม์

ขี้มูลแดงเป็นสีแดง ขี้มูลมะเขือก็เป็นสีแดง

5.2 จ่าง กวีง ฉบับการ์ตูน : การแปรรูปใหม่ที่เข้าถึงง่าย

จ่าง กวีง ฉบับการ์ตูน²⁷ สำนักพิมพ์ กิม โด่ง (Nhà xuất bản Kim Đồng) ให้
เหงวียน บิ๊ก (Nguyễn Bích) วาดภาพประกอบคำบรรยายเรื่องที่เล่าโดยเหงวียน ดี๊ก เฮียน
(Nguyễn Đức Hiền)

ในคำนำ²⁸ของหนังสือเล่มนี้ เขียนไว้ว่า

Tập tranh truyện này chỉ mới giới thiệu một phần kho báu “Truyện Trạng Quỳnh”. Nhà xuất bản Kim Đồng mong đợi sự góp ý của đông đảo bạn đọc để có điều kiện hoàn thiện hơn các tập sau.

การ์ตูนฉบับนี้เป็นแต่เพียงการแนะนำส่วนหนึ่งของ “นิทานชุดจ่างกวีง” ที่ล้ำค่า สำนักพิมพ์กิม โด่งรอคอยคำแนะนำจากผู้อ่านเพื่อปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

²⁶ Nguyễn Trường. *Truyện cười dân gian Việt Nam Trạng Cười*, (Thanh Niên ; NXB Thanh Niên, 2004), trang 120.

²⁷ Nguyễn Đức Hiền. *Trạng Quỳnh*, In lần thứ 3 (Hà Nội : NXB Kim Đồng, 2006)

²⁸ *Ibid.*, p. 2.

ภาพที่ 5 ปกหนังสือนิทานชุดจางกวิง ฉบับการ์ตูน

การกำหนดให้รูปร่างหน้าตาของกวิง เป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้วาดภาพ แต่สิ่งที่สามารถบอกได้ว่าภาพวาดผู้ใดคือจาง กวิง ผู้วาดสื่อสารโดยการให้กวิงสวมชุดขุนนาง ในราชสำนักของเวียดนาม มือข้างหนึ่งถือพัด และสะพาย อัง เกวียน (ống quỳển) ถ้าไม่ใ้สำหรับเก็บม้วนกระดาษ ที่ใช้เขียนตำรา หรือข้อความต่าง ๆ ไว้ด้านหลัง

ฉบับการ์ตูน NXB Kim Đồng		ฉบับที่ใช้ในการวิจัย NXB Thanh Niên	
1. Đối đáp với Tú Cát	โต้ตอบกับตุ่ ก๊าด	Trời sinh ông tú cát	ฟ้าให้ท่านตุ่ ก๊าด มาเกิด
2. Giấu đầu lòi đuôi	ซ่อนหัว โผล่หาง	Giấu đầu hở đuôi	ซ่อนหัว โผล่หาง
3. Cúng Thành Hoàng	ทำพิธีบูชาเทพ ประจำหมู่บ้าน	Trả lễ thành hoàng	แก้บนเทพประจำหมู่บ้าน
4. Thi văn	ทดสอบวิชาวรรณกรรม	Thừa giấy vẽ voi	กระดาษเหลือวาดช้าง
5. Vụ kiện chôn văn	พิธีฝังศพในวรรณกรรม	Thối không ngửi được	เหม็นจนทนไม่ได้
6. Cồn trạng lột	ความน่าเชื่อถือของจ่าง	Trả nợ dò ngang	ชำระหนี้
7. Thết chúa “Đại phong”	เลี้ยงเจ้านายด้วย द่าย ฟอง	Mâm đá	กินหินต้ม
8. Đào trường thọ	ลูกท้ออายุยืน	Quả đào trường thọ	ลูกท้ออายุยืน
9. Chọi gà	ชนไก่	Chọi gà	ชนไก่
10. Thử mèo	ทดสอบแมว	ăn trộm mèo vua	ขโมยแมวกษัตริย์
11. Cây cải tiến chúa	ผักกาดถวายเป็นเจ้านาย	Cây nhà lá vườn	ปลูกที่บ้าน
12. Chọi trâu	ชนควาย	Chọi trâu	ชนควาย
13. Thi vẽ	แข่งวาดรูป	Thi vẽ	แข่งวาดรูป
14. Trạng dĩ sứ	จ่างเจริญ สัมพันธไมตรี	Thơ trống, vắn thiên	กาศยักลอง กลอนฟ้า
15. Coi thử miệng quan	เก็บเพื่อพิสูจน์ปากขุนนาง	Nhật bã trâu	เก็บขานหมาก

ตารางที่ 9 เรื่องที่ได้รับการแปรรูปเป็นนิทาน

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่พบเกี่ยวกับประเด็นของชื่อเรื่องที่แตกต่างกันระหว่างฉบับการ์ตูน กับฉบับของสำนักพิมพ์แทงเนียน (ฉบับที่ใช้ในการวิจัย) คือ ฉบับการ์ตูนใช้ชื่อเรื่องตาม เหวงเวียน ด๊ก เหียน ที่เขียนไว้ในฉบับที่แปลเป็นภาษาอังกฤษ และฉบับที่แปลเป็นภาษาฝรั่งเศส การยึดถือเนื้อหาตามเรื่องที่เหวงเวียน ด๊ก เหียน มาแปรรูปเป็นฉบับการ์ตูน จึงยึดถือชื่อเรื่องตามเดิม แต่ถึงแม้ว่าชื่อเรื่องจะแตกต่างกัน แต่ก็เป็นกรกล่าวถึงประเด็นหลักของเรื่องที่อาจเป็นพฤติกรรมหรือวัตถุอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งใช้คำศัพท์ไม่ตรงกัน แต่หากผู้ใดเคยได้ฟัง ได้อ่านเนื้อหาของนิทานชุดนี้ ย่อมเป็นที่เข้าใจตรงกันว่าหมายถึงเรื่องอะไร

เรื่องที่คัดเลือกมาแปรรูปเป็นการ์ตูนนี้ หากพิจารณาจากคู่กรณีแล้ว ประกอบด้วย เรื่องที่กล่าวถึงกษัตริย์ เจ้านาย ขุนนางเวียดนาม ขุนนางจีน และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ขาดแต่กลุ่ม เศรษฐี ผู้มีอิทธิพลประจำหมู่บ้าน และเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าประเด็นสำคัญที่แสดงให้เห็นว่า นิทานชุดจ่าง กวี่ง นี้เป็นวรรณกรรมคติชนที่ชาวบ้านสะท้อนให้เห็นสภาพการเมือง การปกครอง สังคม วิถีชีวิตความเป็นอยู่จากมุมมองของประชาชนนั้น ยังคงมีปรากฏอยู่อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ยากแค้น สอนชนชั้นปกครองมีความเป็นอยู่อย่างสุขสบาย และกดขี่ประชาชน ประเด็นที่โดดเด่นอีกประการหนึ่งที่พบในการคัดสรรเรื่องมาแปรรูปเป็นนิทานในเล่มนี้คือ ประเด็นเรื่องความฉลาดของกวี่ง ที่สามารถตอบโต้กับขุนนาง ทั้งเจ้านาย ขุนนางชาวเวียดนาม และขุนนางจีน

การแปรรูปเป็นนิทานที่ได้ตีพิมพ์ถึงสามครั้งตั้งแต่พิมพ์ครั้งแรกเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี 1995 และตีพิมพ์ครั้งที่สาม เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปี 1996 แสดงให้เห็นว่า หนังสือเล่มนี้เป็นที่นิยมอยู่บ้าง อาจเป็นเพราะการแปรเปลี่ยนรูปแบบจากข้อความที่มีแต่ตัวหนังสือ เป็นการวาดภาพ และมีคำพูดของตัวละครประกอบ บอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่องที่เคยเขียนขึ้นไว้ โดยผ่านจินตนาการของผู้วาดภาพ ทั้งนี้ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้เยาวชนเข้าใจได้ง่ายขึ้นจากภาพประกอบ และเป็นที่ดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่านอ่านกันอย่างแพร่หลายมากขึ้น

Đào
Trường Thọ

ภาพที่ 6 เรื่องลูกท้ออายุยืน

Cung
Thành Hoàng

ภาพที่ 7 เรื่องแก้บนเทพเจ้า

สำหรับนิทานชุดนี้ การตีความของผู้วาดภาพ (เหงวียน บิค) จากเนื้อหาที่เรียบเรียง
โดยเหงวียน ดัก เฮียน ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่น เรื่อง แข่งวาดรูป (Thi vẽ)

ภาพที่ 8 เรื่องแข่งวาดรูป 1

Lần khác, sứ nước
Tàu khác về:

- TRẠNG CỐ DẪM THI
HỌA VỚI TÔI KHÔNG? DỨT
MỘT TIẾNG TRỐNG VỀ
XONG MỘT CON VẬT!

ครั้งหนึ่งทูตจีนท้าแข่งวาดภาพ:

จ่าง กล่าววาดภาพแข่งกับข้าใหม่?

สิ้นเสียงกลองให้วาดภาพสัตว์เสร็จ 1 ตัว

จ่างหัวเราะ:

ข้าจะวาด, เมื่อสิ้นเสียงกลองอาจจะได้สัก 10 ตัว

Trạng cười:

- TÔI MÃ VẼ, THI DỨT MỘT TIẾNG TRỐNG CHẮC CŨNG ĐƯỢC MƯỜI
CON.

การทดสอบเริ่มขึ้น เสียงกลองดังขึ้น ทูตจีนวาดภาพนกใกล้จะเสร็จ 1 ตัว

Cuộc thi bắt đầu, Tiếng
trống vừa điểm, sứ Tàu sắp
vẽ xong một con chim.

Còn trạng đã
nhúng cả mười đầu
ngón tay vào mực...

ส่วนจ่าง ได้ใช้ปลายนิ้วทั้งสิบ รุ่มลงไปในน้ำหมึก

ภาพที่ 9 เรื่องแข่งวาดรูป 2

แล้ววาดเส้นไย่ย์ทั้งสิบเส้นบนหน้ากระดาษ จ่างบอกทูตจีนว่า
ท่านวาดนกตัวเดียวยังไม่เสร็จ ฉันทวาดได้เดือนได้ 10 ตัวแล้ว

... RỒI VẠCH MƯỜI
NÉT NGOÀI NGOÀI
TRÊN MẶT GIẤY.
TRANG BÁO SỨ TÀU:
- NGÀI CHƯA HOẠ
NỔI MỘT CON CHIM, TÔI
ĐÃ VẼ TRON MƯỜI CON
RỒNG.

Sứ chi vào những cây cột
lớn trong cung điện:

- NGÀI HÃY NHÌN CHO KỸ
NHỮNG CON RỒNG ĐƯỢC CHAM
TRỞ KIA, ĐỂ KHỎI BÉ CÁI NHẦM...

Quyển nghiêm mặt đáp:

- TÔI ĐÃ VẼ NHỮNG CON
RỒNG ĐẤT, NHỮNG CON VẬT CỐ
THẬT... CỒN NHỮNG CON RỒNG
KIA MUỐN TỐ ĐIỂM THẾ NÀO MÃ
CHĂNG ĐƯỢC.

ท่านทูตได้เห็นเสาต้นใหญ่ในวัง:

- เมื่อดูจริง ๆ แล้ว เหตุใดจึงเห็นเป็นตัวมังกรได้ เส้นโค้งไปมาเช่นนั้น เป็นเพียง
ความเข้าใจผิดแล้ว

กวีงี่ยม แล้วตอบกลับไปว่า

- ข้าได้วาดได้เดือน ซึ่งเป็นสัตว์ที่มีจริง... ซึ่งแต่ละตัวก็ได้นับเป็นคะแนน ทำไมจะ
ไม่ได้

Sứ Tàu phải chịu thua cái lý của Hoàng.

ทูตจีนต้องยอมจำนนในเหตุผลของจ่าง

ภาพที่ 10 เรื่องแข่งวาดรูป 3

การกำหนดรูปลักษณะของกวีงให้มึลักษณะดั่งที่ปรากฏในรูปนั้น เป็นการตีความจากเนื้อหาผ่านจินตนาการของผู้วาด รวมถึงบุคคลต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องก็ล้วนแต่เป็นจินตนาการของผู้วาดทั้งสิ้น หากแต่ยังคงลักษณะที่เป็นจุดเด่นของบุคคลนั้น ๆ ไว้ เช่น ภาพข้างต้น เมื่อผู้อ่านมองเห็นภาพจะเข้าใจได้ทันทีว่า คู่กรณีของกวีงในเรื่องนี้คือ ขุนนางชาวจีนที่ไล่หมวกขุนนางชาวจีน และไว้หางเปีย ซึ่งสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน หรือหากบุคคลใดเคยได้อ่านเนื้อหาแล้ว เพียงมองภาพวาดก็สามารถลำดับเรื่องราว และเข้าใจได้ทันที

การวาดการ์ตูนประกอบนิทานชุดจ่าง กวีงนี้ แสดงให้เห็นว่า นิทานชุดนี้ยังเป็นที่ยอมรับและมีชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันของเวียดนาม ที่มีการแปรรูปไปในอีกรูปแบบหนึ่ง เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวให้กับเยาวชน อันเป็นกลุ่มเป้าหมายของการอ่านการ์ตูน ได้รู้จักและเข้าใจเนื้อหาของนิทานชุดจ่าง กวีง ในเบื้องต้นคือนิทานตลกเจ้าปัญญา ที่สร้างความตลกขบขัน สนุกสนาน เพื่อนำไปสู่การซึมซับเกี่ยวกับเนื้อหาที่พ้องกันกับประวัติศาสตร์ของเวียดนามในยุคสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 18 เป็นเบื้องลึกต่อไป

กล่าวโดยสรุป นิทานชุดจ่าง กวีง ยังคงมีชีวิตที่สืบทอดอยู่ในสังคมปัจจุบันอย่างเห็นได้ชัดจากการตีพิมพ์นิทานชุดนี้ไม่ว่าจะเป็นการตีพิมพ์ซ้ำของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ การแปรรูปเป็นการ์ตูน ด้วยการวาดภาพประกอบที่ทำให้อ่าน และเข้าใจง่ายขึ้น ทั้งยังดึงดูดความสนใจให้เด็ก ๆ อ่านมากกว่าที่จะเป็นแต่เพียงตัวอักษร อีกทั้งหากสอบถามคนเวียดนามปัจจุบัน ไม่มีใครที่ไม่รู้จักนิทานชุดนี้ ทั้งจากการอ่านด้วยตนเอง อ่านผ่านระบบการศึกษารวมถึงการเล่าสู่กันฟังในครอบครัว การสืบทอดนิทานชุดนี้จึงยังมีอยู่อย่างต่อเนื่องในสังคมเวียดนามจากอดีตกระทั่งปัจจุบัน

5.3 นิทานชุดจ่าง กวีง กับการรับใช้สังคม

5.3.1 วิพากษ์สังคม

นิทานตลกเจ้าปัญญาชุดจ่าง กวีง เป็นพื้นที่หนึ่งที่ประชาชนสามารถใช้ระบายความคับข้องใจ หรือความกดดันที่เกิดขึ้นในสังคม ผ่านพฤติกรรมของกวีง ในฐานะ "วีรบุรุษประชาชน" ผู้เป็นตัวแทนของประชาชนในการวิพากษ์สังคม ต่อสู้กับชนชั้น และผู้มีอำนาจ

เหนือกว่าประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชนชั้นปกครอง ไม่ว่าจะเป็นกษัตริย์ราชวงศ์เล เจ้านายตระกูลจิ่ง รวมทั้งเหล่าขุนนางในราชสำนัก ที่มักมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ใส่ใจ ในกิจการบ้านเมือง สนใจแต่เพียงประโยชน์และความสุขของตนเองเป็นสำคัญ ในสังคมจริง ประชาชนไม่มีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็น หรือวิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมต่าง ๆ ของคนใน ชนชั้นปกครองเหล่านี้ จึงได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏมาแล้วเป็นนิทานตลก ที่คนในชนชั้น ปกครองถูกลดความสำคัญลง เป็นเพียงคู่กรณีฝ่ายตรงข้ามกับตัวเอง (ในฐานะตัวแทน ประชาชน) ที่ประสบกับความพ่ายแพ้ อับจนหนทางในการต่อสู้ และจบลงด้วยเสียงหัวเราะ (เยาะ) จากประชาชน

การวิพากษ์สังคมในอีกแง่มุมหนึ่งที่พบจากนิทานตลกเจ้าปัญญาชุดจ่าง กุวี่งี้ คือ การวิพากษ์วิถีชีวิตความเชื่อของกลุ่มประชาชนเอง ที่แสดงให้เห็นข้อเสียของสังคมในยุคนั้น ที่ยังคงมีความคิด ความเชื่อ ฟังพาท่านาจลิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างมกมาย ประชาชนกลุ่มหนึ่งยังมุ่ง แต่การอยากได้ใคร่ดี ในลาภยศ อยากมีชื่อเสียงแต่ไม่ดิ้นรน ไขว่คว้าด้วยตนเอง มุ่งแต่จะ ฟังพาทู้อื่น ให้เส้นสายในการเข้ารับราชการ

การวิพากษ์สังคมทั้งสองประเด็นข้างต้นนี้ นำส่วนด้อยของสังคมมาตีแผ่ เพื่อให้ ประชาชนรับรู้ถึงผลเสียที่จะได้รับตามมา จึงอาจกล่าวได้ว่า การวิพากษ์สังคมเหล่านี้ เป็น การสร้างสังคมในอุดมคติไปด้วยในเวลาเดียวกัน

5.3.2 เครื่องมือสร้างคนเพื่อปลดแอกจากเจ้าอาณานิคม

หากพิจารณาจากยุคสมัยที่นิทานตลกเจ้าปัญญาชุดจ่าง กุวี่งี้ ได้รับการตีพิมพ์ เผยแพร่นั้น พบว่า ในยุคคริสต์ศตวรรษที่ 20 นิทานชุดนี้ได้รับการตีพิมพ์ เป็นจำนวนมาก และมีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับบริบททางสังคมของยุคสมัยนั้น ที่เกิด ขบวนการต่อต้านฝรั่งเศสขึ้นอีกครั้งในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่ง ฟาน โบย โจว (Phan Bội Châu) ผู้นำขบวนการมุ่งตะวันออก (Phong Trao Dong Du) ตระหนักว่า การใช้กำลัง เพื่อการได้มาซึ่งเอกราชไม่ใช่เรื่องง่าย หากคนในชาติยังขาดสำนึกและขาดความก้าวหน้า ทางปัญญาความคิด วิชาวรรณคดีเป็นหนึ่งในวิชาที่เขาสนับสนุนให้นักเรียนได้ศึกษาเล่า

เรียน เพื่อเตรียมคนต่อสู้กับฝรั่งเศส²⁹ รวมถึง การก่อตั้งโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบให้เปล่า (Đông kinh nghĩa học) ที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อปลูกจิตสำนึกความรักชาติในหมู่เด็กเรียนเวียดนาม เป็นสำคัญ ตำราเกี่ยวกับสังคมศึกษา โรงเรียนจะเขียนขึ้นเอง เช่นตำราเรื่องประวัติศาสตร์ราชอาณาจักรเวียดนาม หรือ หนังสือเรื่องชาติเวียดนามที่ยิ่งใหญ่ โดยเขียนเป็นภาษาฮาน ภาษาโนม และภาษากวกห่ง³⁰ ตลอดจน การเคลื่อนไหวของชมรมวรรณกรรมในฮานอย (Nam đông thư xã) ที่มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นปัญญาชนและนักศึกษาที่มีอุดมการณ์รักชาติ โดยมีกิจกรรมสำคัญคือ การพิมพ์หนังสือ หรือหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาปลูกจิตสำนึกรักชาติในหมู่ชาวเวียดนาม แต่ไม่ได้นิยมความรุนแรง³¹ เมื่อพิจารณาจากบริบททางสังคมดังกล่าวข้างต้นแล้ว การตีพิมพ์ และเผยแพร่นิทานตลกเจ้าปัญญาชุดจ่าง กว๊ิง ที่มีประเด็นสำคัญในการต่อสู้กับจีน เจ้าอาณานิคมที่เคยเข้ามาปกครองเวียดนามอยู่เป็นเวลานาน การกำหนดให้ตัวเอง (ในฐานะตัวแทนประเทศเวียดนาม) ได้รับชัยชนะเหนือเหล่าขุนนางจีน (ในฐานะตัวแทนประเทศจีน) นั้น ย่อมเป็นประเด็นที่ปลูกจิตสำนึกในการรักชาติของชาวเวียดนามได้เป็นอย่างดี แม้การต่อสู้กับเจ้าอาณานิคมในยุคสมัยนั้นจะมีได้หมายถึงประเทศจีน แต่นัยยะที่ประชาชนรับรู้ได้นั้นคือ การต่อสู้ และขับไล่ฝรั่งเศส ผู้เข้ามายึดครองประเทศเวียดนามในขณะนั้น การเตรียมคนให้มีจิตสำนึกในการรักชาติ พร้อมทั้งจะเสียสละเพื่อชาติเช่นนี้ นำไปสู่การปฏิวัติเวียดนาม เพื่อสร้างสังคมยุคใหม่ที่ใช้ประชาชนเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อน

5.3.3 กำเนิดเทศกาลจ่าง กว๊ิง

ในปัจจุบัน ณ อำเภอฮวัง หวา จังหวัดแทงหวา ทุก ๆ เดือนสองของปี (ตามปฏิทินจันทรคติ) ได้มีการจัดงานเทศกาลจ่าง กว๊ิง ขึ้นเป็นประจำ โดยใช้สถานที่บริเวณศาลเจ้าจ่าง กว๊ิง ซึ่งมีทั้งเทพเจ้าประจำหมู่บ้าน และหิ้งบูชาดวงวิญญาณของ เหงวียน กว๊ิง การจัดงานในแต่ละปี มีระยะเวลา 3 วัน 2 คืน มีประชาชนในหมู่บ้านมาร่วมงานจำนวนมาก ทั้งในนามคณะกรรมการผู้จัดงาน และผู้มาร่วมงาน

²⁹ สุต จอนเจดสิน, ประวัติศาสตร์เวียดนาม ตั้งแต่สมัยอาณานิคมฝรั่งเศสถึงปัจจุบัน, (กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 97 - 100.

³⁰ สุต จอนเจดสิน, เรื่องเดียวกัน, หน้า 105 -112.

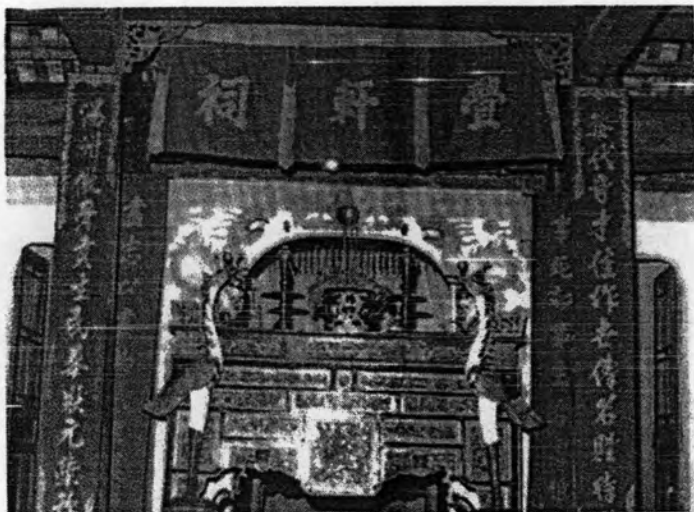
³¹ สุต จอนเจดสิน, เรื่องเดียวกัน, หน้า 129.

พิธีกรรมภายในงานเทศกาลดังกล่าว เป็นการเคารพดวงวิญญาณของเหงวียน กวี่ง ตามพิธีกรรม ความเชื่อของชาวเวียดนาม บริเวณศาลเจ้าที่บูชาดวงวิญญาณของเหงวียน กวี่ง ชาวบ้านในหมู่บ้านรวมใจกันมาร่วมพิธี โดยในตอนกลางคืนของคืนแรกจะมีการนำเครื่องเซ่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำศาลเจ้า พิธีบวงสรวงดวงวิญญาณของเหงวียน กวี่งจะกระทำในตอนเช้าของวันรุ่งขึ้น โดยจะมีผู้นำกล่าวคำบวงสรวงดวงวิญญาณ เมื่อกล่าวจบจะเดินวนหน้าแท่นบูชาสามรอบ ในการเดินนี้จะมีการเข้าร่วมพิธีที่จัดไว้เดินตามเป็นขบวน ทั้งผู้นำและผู้ร่วมขบวนจะต้องแต่งกายเหมือนขุนนางโบราณ เป็นชุดประกอบพิธีกรรม จากนั้นจะเดินออกจากบริเวณศาลเจ้าเข้าไปวนรอบในหมู่บ้าน

เช้าวันที่สามของการจัดงาน จะมีการสวดบวงสรวงดวงวิญญาณอีกครั้งหนึ่ง ช่วงบ่ายมีการร้องเพลงพื้นเมือง โดยผู้แสดงลงไปอยู่ในเรือ ร้องเพลงพื้นเมืองในบ่อน้ำกลางหมู่บ้าน ระหว่างร้องเพลงนี้ ชาวบ้านจะโยนเงินลงไปในหมวกซึ่งถือว่าเป็นเงินทำบุญ นักแสดงบนเรือจะจัดเตรียมหมวก พลูไว้ยื่นให้ชาวบ้านที่โยนเงินมาทำบุญเป็นการขอบคุณ

กลางคืนระหว่างมีการจัดงาน จะมีการแสดงทั้งที่ชาวบ้านจัดมาเอง และการว่าจ้างคณะแจ่ว (chèu)* ไปแสดง เรื่องที่คณะแจ่วแสดงนั้น กล่าวถึงวีรกรรมของวีรบุรุษ กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับการทรงเจ้า รวมถึงการแสดงให้เห็นว่าดวงวิญญาณของบรรพบุรุษได้รับรู้ถึงพิธีกรรม การเซ่นไหว้ดวงวิญญาณบรรพบุรุษ

* แจ่ว เป็นการแสดงประเภทหนึ่งในชนิดต่าง ๆ ของคติชนวิทยาเวียดนาม การแสดงแจ่วนั้นเป็นการนำวรรณกรรมเรื่องต่าง ๆ มาแสดงผ่านลีลาการแสดงของนักแสดง Các thể loại sân khấu bao gồm các hình thức ca kịch như chèo, tuồng đố, và một số trò diễn có tích truyện. Trong các thể loại sân khấu có sự kết hợp kịch bản văn học với nghệ thuật diễn xuất của diễn viên. Đặng Thanh Lê, เอกสารประกอบการสอนวิชาคติชนวิทยา (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่), หน้า 7.

ภาพที่ 11 หิ้งบูชาของเหงวียน กวิง

ภาพที่ 12 เครื่องเซ่นไหว้บูชา 1

ภาพที่ 13 เครื่องเซ่นไหว้บูชา 2

ภาพที่ 14 พิธีกรรมการบูชาดวงวิญญาณ

ภาพที่ 15 การแสดงแจ้ว

ภาพที่ 16 การร้องเพลงพื้นเมือง *

การบูชาดวงวิญญาณของ เห่งเวียน กว๊ิง สะท้อนให้เห็นพื้นฐานความเชื่อในลัทธิบูชาบรรพบุรุษของชาวเวียดนามที่ยังคงสืบเนื่องมาจวบจนปัจจุบัน หากถามคนเวียดนามในปัจจุบันว่านับถือศาสนาใด มักจะได้รับคำตอบว่า “ไม่นับถือศาสนาใด” เป็นส่วนมาก ด้วยเพราะการไม่ยกศาสนาใดขึ้นเป็นศาสนาประจำชาตินอกจากจะสอดคล้องกับอุดมการณ์คอมมิวนิสต์แล้ว ยังเป็นส่วนสำคัญในการลดเงื่อนไขความขัดแย้งของคนหลากหลายลัทธิและศาสนาในท้องถิ่นต่างๆ ตลอดจนลดโอกาสที่องค์กรศาสนาที่มีคนจำนวนมากนับถือ (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พุทธ และ คาทอลิก) จะเข้มแข็งจนท้าทายอำนาจรัฐ แต่คนเวียดนามส่วนใหญ่ก็นับถือวิญญาณบรรพบุรุษและเทพเจ้าต่างๆ เป็นหลัก ความเชื่อของกลุ่มชนเหล่านี้แม้ไม่เคยได้รับการรับรองจากรัฐ แต่ก็ยังเป็นหลักยึดให้กับชีวิตทางจิตวิญญาณของคนและสังคม ซึ่งเรียกว่าเป็น “ลัทธิบูชาบรรพบุรุษ”

ลัทธิบูชาบรรพบุรุษ (ancestor worship) เป็นลัธินับถือผีดวงเทวดาของมนุษย์ในสมัยดึกดำบรรพ์ มีแต่คำสั่งและพิธีกรรม แต่ไม่มีหลักคำสอนทางจริยธรรม ไม่มีคัมภีร์หรือองค์ศาสดา จึงไม่อาจเรียกว่าศาสนาได้

* ภาพที่ 11 - 16 บันทึกภาพโดยผู้วิจัยเมื่อ 14 - 15 เมษายน 2550 ในงานเทศกาลจ่าง กว๊ิง ณ อำเภอ ฮว่าง หวา จังหวัด แทง หวา

ความเชื่อนี้เจริญเติบโตมากจากลัทธิที่เชื่อถืออำนาจเหนือธรรมชาติ (Animism) อันเป็นต้นกำเนิดของลัทธิประเพณีหลายๆอย่างและเป็นที่มาของศาสนาบางประเภทด้วย คติความเชื่อเกี่ยวกับผีเป็นความเชื่อของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นพัฒนาการของความเชื่อระดับหนึ่งของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามโครงสร้างและสภาพของสังคม ในสังคมที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีมากขึ้นจะละทิ้งหรือลดหย่อนความเชื่อเกี่ยวกับผีลงไป จะหันมานับถือพระเจ้าซึ่งก็คือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มองไม่เห็นตัว มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เหนือมนุษย์เหนือธรรมชาติเหมือนผี แต่เรียกชื่อและมีพิธีกรรมที่แตกต่างกันไปเท่านั้น ไม่ได้มุ่งสนองความต้องการในชีวิตประจำวันเท่านั้น แต่จะพยายามแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย เสนอความคิดความเชื่อเกี่ยวกับชาติหน้าที่เป็นเหตุเป็นผล มีหลักปรัชญาที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น นับเป็นพัฒนาการความเชื่อระดับหนึ่งที่แสดงถึงภูมิปัญญาในระดับสูงของมนุษย์ ซึ่งนักมานุษยวิทยากำหนดให้ความเชื่อในลักษณะนี้เป็นศาสนาของสังคมสมัยประวัติศาสตร์ และให้การนับถือผีเป็นศาสนาในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ แต่เนื่องจากคติความเชื่อในการนับถือผีเป็นความเชื่อพื้นฐานที่เก่าแก่ดั้งเดิม ดังนั้นจึงยังคงเหลือความเชื่อดังกล่าวนี้อยู่ในจารีตประเพณีและพฤติกรรมของมนุษย์ในแทบทุกสังคมไม่มากนักน้อย และดูเหมือนว่าคติความเชื่อในการนับถือผีจะเป็นลักษณะร่วมของกลุ่มชาติไต-ไท เพราะไม่ว่าจะเป็นไทใหญ่ ไทเขิน ไทลื้อ ไทยวนหรือชาวล้านนา ต่างก็นับถือผีทั้งสิ้น³²

การศึกษาวิจัยของ เห่งเวียน ด๊ก เฮียน พยายามพิสูจน์ว่า กว๊ิง ในนิทานชุดจ่าง กว๊ิงนั้น เป็นบุคคลเดียวกับเหงเวียน กว๊ิง ซึ่งมีบ้านเกิดอยู่ ณ อำเภอ ฮวง หวา จังหวัดแทง หวา ตามธรรมเนียมปฏิบัติแต่ครั้งอดีต เมื่อบุคคลใดในหมู่บ้าน สอบเตียนสีในระดับประเทศได้เป็นที่หนึ่ง จะได้รับเกียรติ ได้รับการสรรเสริญ ทางทางจะจัดเกี่ยวพร้อมขบวนแห่ แห่นักปราชญ์ผู้นี้กลับมายังบ้านเกิด คนในบ้านเกิดต่างก็ภาคภูมิใจที่บ้านเกิดตนมีคนที่มีความเก่งกาจ มีความสามารถ อำเภอ ฮวง หวา จึงสถาปนาให้ กว๊ิง เป็นวีรบุรุษประจำหมู่บ้านของตน การจัดงานเทศกาลจ่าง กว๊ิง เป็นประจำทุกปี ในเดือนสอง (จันทร์คติ) เป็นพิธีกรรมหนึ่งในการบูชาดวงวิญญาณของเหงเวียน กว๊ิง ผู้เป็นวีรบุรุษของชาวจังหวัดแทง หวา ที่แสดงให้เห็นการดำรงอยู่ของลัทธิบูชาบรรพบุรุษอย่างชัดเจน

³² ความเชื่อและการนับถือผีของชาวล้านนา <http://61.19.145.8/student/web4142/M402/402-07/page6/lanna.htm> ค้นคืนเมื่อ 16

พิธีกรรมในการเซ่นไหว้ดวงวิญญาณบรรพบุรุษเช่นนี้ ได้รับอิทธิพลสำคัญอีกประการหนึ่งผ่านลัทธิขงจื้อ ดังปรากฏตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์แต่ครั้งศตวรรษที่ 2 ก่อนคริสต์ศักราชรัฐเวียดนามนี้ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งแห่งอาณาจักรจีนในสมัยราชวงศ์ฮั่น (Han Dynasty) ในระยะเวลากว่า 1,000 ปีภายใต้การปกครองของจีน เวียดนามจึงคุ้นเคยกับสถาบันการเมืองและสังคม ระบบการเขียน การศึกษา และศิลปวัฒนธรรมแบบจีน ซึ่งรวมถึงแนวคิดแบบขงจื้อด้วย

เมื่อ ค.ศ.939 ระหว่างที่เกิดความยุ่งเหยิงทางการเมืองในประเทศจีน เวียดนามได้ใช้โอกาสนั้นประกาศอิสรภาพและจัดตั้งรัฐเวียดนามขึ้น หลังการประกาศอิสรภาพประวัติศาสตร์เวียดนามมีลักษณะเด่นสองประการ ประการแรกเวียดนามได้พัฒนารัฐขงจื้อและเจริญรอยตามแบบอย่างวัฒนธรรมจีน โดยมีรูปแบบรัฐบาลคล้ายคลึงกับจีนเพียงแต่มีขนาดเล็กกว่าเท่านั้น พระจักรพรรดิเวียดนามที่กรุงฮานอย (Hanoi) ฮั่นเป็นเมืองหลวง ทรงบริหารเหล่าข้าราชการที่ได้รับการศึกษาจากตำราขงจื้อ กฎหมาย โครงสร้างการบริหารวรรณคดี และศิลปกรรมล้วนตามอย่างจีนทั้งสิ้น ขณะที่ชนชั้นที่มีการศึกษามักนิยมใช้ภาษาจีนมากกว่าภาษาเวียดนาม ประการที่สอง เวียดนามได้แผ่ขยายอิทธิพลลงมาทางใต้ อันก่อให้เกิดความตึงเครียดทางวัฒนธรรมขึ้น³³

อิทธิพลประการหนึ่งที่ได้เห็นได้ในวัฒนธรรมเวียดนามซึ่งได้รับมาจากลัทธิขงจื้อคือการเฉลิมฉลองในเทศกาลตรุษจีน (วันปีใหม่เวียดนาม) วันสารทจีน วันไหว้พระจันทร์ และพิธีกรรมที่เกี่ยวกับการเซ่นไหว้บรรพบุรุษในโอกาสอื่นๆ ดังที่มีการเซ่นไหว้ดวงวิญญาณของจาง กวี่ง และบรรพบุรุษผู้มีคุณูปการในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งยังเป็นสิ่งที่หลงเหลือไว้ในความเชื่อและกระแสวัฒนธรรมของเวียดนามที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อ

ภายใต้การปกครองของจีนกว่าพันปีนั้น ลัทธิขงจื้อเป็นบรรทัดฐานทางจริยธรรมให้แก่สังคมเวียดนาม โดยมีสิ่งสำคัญสูงสุดประการหนึ่งคือ ความจงรักภักดีต่อกษัตริย์คือการรักแผ่นดิน (loyalty to the king is loving the country - trung quan ai quoc)³⁴ ดังนั้น

³³ ทวีวัฒน์ ปุณทริกทวีวัฒน์, "ศาสนากับสังคมการเมืองในเวียดนาม," มติชน (8 เมษายน พ.ศ. 2550) : 6.

³⁴ Dao Minh Trung, "The Formation and Development of Nationalism in Vietnam as Reflected in Literature During 1900 - 1954,"

(Master's thesis, Graduate School, Chulalongkorn University, 2004), p. 26.

เมื่อบ้านเมืองมีภัย ผู้ชายจะสมัครใจไปเป็นทหารเพื่อสู้รบกับศัตรูปกป้องประเทศชาติ เป็นการแสดงความจงรักภักดี ในนิทานชุดจ่าง กวี้ง แสดงให้เห็นความเก่งกล้าสามารถของ กวี้ง ในฐานะตัวแทนประชาชนชาวเวียดนามที่มีเหนือกว่าขุนนางชาวจีน เช่น เรื่อง **มีเพียงวิถีเดียว** (Chỉ có một cách) ที่กวี้ง ช่วยแสดงความสามรถให้ขุนนางจีนเห็นว่า ประเทศเวียดนามมิได้เข้ามารุกราน โจมตี เพื่อยึดครองประเทศได้ง่ายดาย

การจัดงานเทศกาลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเพียงพิธีกรรมที่ชาวบ้านกระทำร่วมกันเป็นประจำทุกปี เทศกาลในลักษณะเดียวกันนี้ ในแต่ละชุมชนมักจะจัดเป็นงานประจำปี โดยยกย่องบุคคลผู้มีชื่อเสียง หรือเคยกระทำคุณประโยชน์บางประการให้กับชุมชน ทั้งเป็นการแสดงความเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเป็นสิริมงคลกับตนเอง ภายหลังจากเทศกาลปีใหม่ซึ่ง อำเภอ ฮว่าง หวา จังหวัด แทง หวา ยกย่องให้ กวี้ง เป็นบรรพบุรุษผู้ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจสำหรับชาวอำเภอฮว่าง ฮวา ที่ได้รับการยกย่อง และได้รับการเคารพดวงวิญญาณเป็นประจำทุกปี

นิทานตลกเจ้าปัญญาชุดจ่าง กวี้ง อาจเป็นต้นกำเนิดสำคัญที่ทำให้นักวิชาการค้นคว้าเทียบเคียงกับประวัติของ **เหงวียน กวี้ง** ผู้มีประวัติใกล้เคียงกัน โดยมีภูมิลำเนาอยู่ ณ จังหวัด แทง หวา ความพ้องกันในลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสงสัยแก่ประการหนึ่งว่า นักวิชาการชาวแทง หวา นำนิทานชุดนี้มาเป็นข้อมูลสนับสนุนให้ จังหวัดแทง หวา เป็นต้นตอ หรือแหล่งกำเนิดนิทานที่สำคัญชุดนี้ ทำให้สถานที่แห่งนี้เพิ่มความสำคัญมากขึ้น โดยกำหนดให้เป็นพื้นที่สำคัญของวงการประวัติศาสตร์แห่งชาติ (Di Tích Lịch Sử Văn Học Quốc Gia Nhà Thờ Nguyễn Quỳnh) แต่ประเด็นที่ว่า **เหงวียน กวี้ง** คือ **จ่าง กวี้ง** หรือไม่นั้น ยังคงเป็นประเด็นที่ต้องศึกษากันเพิ่มเติมอีกต่อไป

5.4 สำนวนในภาษาเวียดนามจ่างจ่าง

สำนวนที่ชาวเวียดนามใช้ในการสื่อสารกลุ่มหนึ่ง ได้รับอิทธิพลทางความหมายมาจากนิทานเรื่องจ่าง เช่นคำว่า nói trạng, kể chuyện trạng, tay trạng, ông trạng (kể nói trạng)

พูดแบบจ่าง nói trảng มีความหมายเหมือนกับ พูดตลก พูดอย่างสนุกสนาน พูดเกินจริง แต่ต้องมีเหตุผล มีตรรกะ ได้รับการยอมรับจากผู้คน (*đồng nghĩa với nói tếu, nói vui, nói phóng đại, nhưng phải có lý, hợp lô-gích, được nhiều người chấp nhận.*) ในปัจจุบันใช้สำนวนนี้ในความหมายของการกล่าวในสิ่งที่ยิ่งใหญ่ เกินจริง Nói Trảng *To talk big, to boast, to brag* เช่น *Cậu ấy chỉ nói trảng thôi.*³⁵

มีทักษะเรื่องจ่าง tài trảng หมายถึง บุคคลผู้มีทักษะในการเล่าเรื่องจ่าง (*là người có tài nói trảng*)

ท่านจ่าง หรือคนเล่าเรื่องจ่าง Ông trảng (*kể nói trảng*) หมายถึง บุคคลผู้เล่าเรื่องทางคติชน เกี่ยวกับท่านจ่าง คนต่าง ๆ (*là người kể lại những câu truyện về truyện dân gian các ông trảng*)

การใช้สำนวน ความเปรียบเหล่านี้ที่มีที่มาจากเรื่องจ่าง ความหมายต่าง ๆ ของสำนวนเหล่านี้ มีพื้นฐานความรู้มาจากนิทานเรื่องจ่าง เมื่อเข้าใจพื้นฐานเรื่องจ่างก็สามารถเข้าใจความหมายของสำนวนเหล่านี้ได้ สำนวนเหล่านี้ยังคงมีปรากฏให้เห็นในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พูดแบบจ่าง nói trảng

สรุป

การตีพิมพ์นิทานชุดจ่าง กวีงอยู่อย่างสม่ำเสมอ ตลอดสองศตวรรษ จากปริมาณ ทั้งจากการผลิตและการเสพ สามารถอนุมานได้ว่านิทานชุดนี้เป็นหนึ่งในนิทานที่คนจำนวนมากชื่นชอบและถูกใจ ด้วยเพราะเนื้อหาของนิทานที่กำหนดให้ตัวเอกเจ้าปัญญา สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อต่อสู้กับชนชั้นปกครอง ที่มีอำนาจเหนือกว่าประชาชน และการต่อสู้ระดับประเทศกับประเทศเจ้าอาณานิคม โดยมีจุดจบของเรื่องคือชัยชนะที่ตัวเอกได้รับ

มิติของการค้าและการผลิตนิทานชุดจ่าง กวีงนี้ นอกเหนือจากการผลิตเพื่อจำหน่ายโดยเอกชนแล้ว ยังได้รับการส่งเสริมจากรัฐ เป็นผู้สนับสนุนต้นทุนการตีพิมพ์นิทานชุดนี้ให้แพร่หลายในหมู่ประชาชน (ในช่วงปีคริสต์ศักราช 1986) บทบาทของนิทานชุดนี้จึงเปลี่ยนไป และมีความสำคัญมากกว่าเพียงนิทานตลกเรื่องหนึ่ง

³⁵ Pham Duy Trong. Vietnamese – English dictionary, 3rd (TPHCM : NXB. TPHCM), p. 1029.

จ่าง กวี้ง ในฐานะสื่ออย่างหนึ่งที่ส่งสารไปถึงมวลชน ประเด็นสำคัญในนิทานชุดนี้ นอกเหนือจากการต่อสู้ระหว่างชนชั้น ตามระบอบการปกครองแบบศักดินาแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงความเก่งกล้าสามารถของชาวเวียดนาม ที่มีต่อเจ้าอาณานิคมผู้เข้ามาปกครองประเทศ โดยในเรื่องระบู้ไว้ว่าเป็นชาติจีน การหยิบยกนิทานเรื่องนี้มาใช้อีกครั้ง เมื่อเวียดนามได้รับเอกราช สิ้นสุดการปกครองที่อยู่ภายใต้ฝรั่งเศสนั้น ทำให้ความเป็น "ชาติ" ของเวียดนามเพิ่มกระแสความรุนแรง สร้างความภาคภูมิใจให้กับประชาชน กำหนดความเป็น "เรา" ชาวเวียดนาม ที่ต่างจาก "เขา" ชาวต่างชาติที่เข้ามาปกครองดินแดน

อุดมการณ์ที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของนิทานชุดนี้ จึงเป็นสิ่งที่ประกอบสร้างความเป็นชาติของเวียดนาม กล่าวคือ อุดมการณ์ที่ประชาชนจะมีอำนาจเหนือกว่าชนชั้นปกครอง และปลดปล่อยความคับข้องใจต่าง ๆ ที่ได้รับจากการปกครองในระบอบนี้ และอุดมการณ์ในการสร้าง "รัฐในอุดมคติ" ที่ปลดแอกจากการเป็นอาณานิคมของต่างชาติ เพื่อแสดงให้เห็น "อัตลักษณ์" และ "ตัวตน" ของชาวเวียดนามอย่างชัดเจน

จึงอาจสรุปได้ว่า นิทานตลกเจ้าปัญญาชุดจ่าง กวี้ง เป็น "วรรณกรรมประชานิยม" (popular literature)* ผู้เสพเป็นมหาชน แพร่หลายในวงกว้าง เนื้อเรื่องเดิมถูกนำมาเสนอผ่านสื่อชนิดใหม่ในวัฒนธรรมประชานิยม โดยเขียนเป็นการ์ตูน ซึ่งฉบับที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตีพิมพ์เป็นครั้งที่ 3 นับจากครั้งแรกเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี 2548 และครั้งที่ 3 ตีพิมพ์เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2549 การเลือกนำเนื้อหาของนิทานชุดนี้ เสนอในรูปแบบการ์ตูนจึงเป็นที่ยอมรับ และได้เผยแพร่ในวงการวรรณกรรมปัจจุบันที่กว้างขวางกว่าเดิม อันเป็นเหตุให้เกิดการตีพิมพ์ซ้ำถึงสามครั้งภายในระยะเวลา 4 เดือน นิทานตลกเจ้าปัญญาชุดจ่าง กวี้ง จึงเป็นวรรณกรรมประชานิยมที่ได้รับการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องตลอดสองศตวรรษ

* วรรณกรรมประชานิยม (popular literature) ในที่นี้ ใช้ในความหมายเดียวกับที่ เปรม สอนสมุทร เสนอไว้ว่า วรรณกรรมประชานิยม เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประชานิยม (popular culture) ที่ได้รับรวมนักคิด นักวิชาการ และงานวิจัยจากหลากหลายสาขา ไม่ว่าจะเป็นทางวรรณกรรมศึกษา ประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และสาขาอื่น ๆ ที่สนใจวัฒนธรรมประชานิยมหรือปรากฏการณ์ใหม่ของสังคม วรรณกรรมประชานิยม จึงเป็นการประเมินค่า รูปแบบการผลิต การเสนองานทางวัฒนธรรม ฯลฯ มารวมกันเป็นสหสาขาวิชา ซึ่งเป็นแนวคิดที่กว้าง และเป็นสาระณะที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจจากหลากหลายสาขาวิชาได้ศึกษาตามแต่แนวทางที่ตนเองสนใจ (เปรม สอนสมุทร, ผู้เสกกับการคัดแปลงเนื้อหาและตัวละครเรื่องพระอภัยมณีในวัฒนธรรมประชานิยม ในช่วงปีพุทธศักราช 2545 - 2546, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 13.

ความสำคัญของนิทานชุดจ่าง กวี่ง ในบริบทของเวียดนามปัจจุบัน ยังคงปรากฏให้เห็นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการจัดพิมพ์นิทานชุดนี้ในรูปแบบต่าง ๆ ความนิยมในการอ่าน การเล่าสู่กันฟังในกลุ่มประชาชน การจัดงานเทศกาลจ่าง กวี่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนวนสุภาษิตจากนิทานชุดนี้ ซึ่งเป็นสำนวนความเปรียบที่ยังได้ยินอยู่ในบทสนทนาปัจจุบัน ทำให้เห็นว่า สายธารแห่งวรรณกรรมเรื่องนี้ที่มีมายาวนาน เกือบ 2 ศตวรรษ ยังคงดำรงอยู่เป็นส่วนหนึ่งในสังคม วิถีชีวิตชาวเวียดนามตลอดมา